

Folketingets Socialudvalg

Sagsnr. 2014 - 10146

Dato: 19. december 2014

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 11. november 2014 følger hermed ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forholds endelige svar på spørgsmål nr. 81 (SOU alm. del). Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karsten Lauritzen (V).

Spørgsmål nr. 81:

"Vil ministeren redegøre for, hvorledes Udbetaling Danmarks indsamling og behandling af persondata stemmer overens med artikel 7 og 8 i EU's Charter for Grundlæggende Rettigheder og artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, herunder i forhold til EU Domstolens afgørelse i Digital Rights and others v. Ireland og Menneskerettighedsdomstolens afgørelser i bl.a. S. and Marper mod Storbritannien (4. december 2008), M.K. mod Frankrig (18. april 2013) og Bernh Larsen Holding AS and Others mod Norge (8. juli 2013)?"

Svar:

I mit foreløbige svar af 9. december 2014 til Folketingets Socialudvalg på spørgsmål nr. 81 (SOU alm. del), blev det oplyst, at det var nødvendigt at indhente et bidrag til brug for besvarelsen.

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold har nu modtaget bidrag fra Justitsministeriet, som oplyser:

"1. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 (herefter EMRK) har følgende ordlyd:

Stk. 1. Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

Stk. 2. Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den of-

fentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.”

Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheders (herefter Charteret) artikel 7 har følgende ordlyd:

”Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin kommunikation.”

Charterets artikel 8 har følgende ordlyd:

”1. Enhver har ret til beskyttelse af personoplysninger, der vedrører den pågældende.
2. Disse oplysninger skal behandles rimeligt, til udtrykkeligt angivne formål og på grundlag af de berørte personers samtykke eller på et andet berettiget ved lov fastsat grundlag. Enhver har ret til adgang til indsamlede oplysninger, der vedrører den pågældende, og til berigtigelse heraf.
3. Overholdelsen af disse regler er underlagt en uafhængig myndigheds kontrol.”

De rettigheder, der sikres ved Charterets artikel 7 om respekt for privatliv og familieliv, svarer indholdsmæssigt til de rettigheder, der er sikret ved EMRK artikel 8. Ligeledes er Charterets artikel 8 om beskyttelse af personoplysninger baseret på bl.a. EMRK artikel 8.

Det følger af Charterets artikel 52, stk. 3, at i det omfang Charteret indeholder rettigheder svarende til dem, der er sikret ved EMRK, har de samme betydning og omfang som i EMRK. I det omfang rettighederne i Charteret således svarer til rettighederne i EMRK, skal rettighederne i Charteret derfor fortolkes i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis vedrørende de relevante bestemmelser i EMRK.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at Charterets bestemmelser alene er rettet til medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten, jf. Charterets artikel 51, stk. 1. EU-Domstolen har ved dom af 26. februar 2013 i sagen C-617/10 (*Hans Åkerberg Fransson*) præciseret Charterets anvendelsesområde i forhold til medlemsstaterne. EU-Domstolen anlagde i denne dom en bred fortolkning af anvendelsesområdet, der må forstås sådan, at medlemsstaternes myndigheder både skal anvende Charteret i de tilfælde, hvor de har gennemført eller anvender en EU-bestemmelse, og i de tilfælde, hvor medlemsstaterne måtte have vedtaget nationale bestemmelser, der blot supplerer de nationale bestemmelser, der gennemfører EU-retten.

2. I de forenede sager C-293/12 og C-594/12 (*Digital Rights and Others mod Irland*) erklærede EU-Domstolen ved dom af 8. april 2014 Europa Parlamentets og Rådets direktiv 2006/24/EF af 15. marts 2006 (logningsdirektivet) for ugyld-

digt. Logningsdirektivet fastsatte en pligt for udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester eller af et offentligt kommunikationsnet til at lagre visse data, der blev genereret eller behandlet af dem. Formålet med direktivet var at harmonisere medlemsstaternes bestemmelser om de pligter, der var pålagt udbyderne med henblik på at sikre, at der var adgang til disse data i forbindelse med efterforskning, afsløring og retsforfølgning af grov kriminalitet som defineret af de enkelte medlemsstater i deres nationale lovgivning. EU-Domstolen foretog en vurdering af logningsdirektivets retssikkerhedsgarantier og var af den opfattelse, at direktivet ikke fastsatte klare og præcise regler, der regulerede rækkevidden af indgrebet i de grundlæggende rettigheder beskyttet i Charterets artikel 7 og 8. Direktivet indebar derfor et indgreb i disse rettigheder, uden at indgrebet var præcist afgrænset af bestemmelser, der gjorde det muligt at sikre, at det faktisk var begrænset til det strengt nødvendige. Domstolen fandt derfor, at EU-lovgiver havde overskredet de grænser, som overholdelsen af proportionalitetsprincippet kræver.

3. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol fandt ved dom af 4. december 2008 i sagen *S. og Marper mod Storbritannien* (30562/04 og 30566/04), at Storbritannien havde krænket EMRK artikel 8 ved at have opbevaret to personers fingeraftryk, dna-profiler og celleprøver efter henholdsvis en frifindelse og en påtaleopgivelse. Efter Menneskerettighedsdomstolens opfattelse forfulgte opbevaringen af dna-profiler og fingeraftryk det legitime formål at opklare og derved forebygge kriminalitet. Domstolen fandt imidlertid, at den opbevaring af celleprøver, dna-profiler og fingeraftryk, der fandt sted i Storbritannien, ikke var nødvendig i et demokratisk samfund, jf. EMRK artikel 8, stk. 2. EMD begrundede bl.a. krænkelsen med, at fingeraftryk og DNA kunne opbevares uafhængigt af lovovertrædelsens karakter eller alvor, at den nævnte data kunne opbevares uafhængigt af den sigtedes alder, at opbevaringen var tidsubegrænset, at mulighederne for få fjernet eller destrueret materialet efter frifindelse eller påtaleopgivelse var begrænsede, og at der forelå en risiko for stigmatisering af personer, der ikke var dømt for en lovovertrædelse, og som har ret til at blive anset for uskyldige.

Ved dom af 18. april 2013 i sagen *M.K. mod Frankrig* (19522/09) fandt Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, at Frankrig havde krænket EMRK artikel 8 ved i 2004 og 2005 at have opbevaret M.K.'s fingeraftryk i forbindelse med to efterforskninger vedrørende bogtyveri. Den første efterforskning endte med en frifindelse, og den anden endte med en henlæggelse/påtaleopgivelse. Efterfølgende afviste Frankrig at imødekomme M.K.'s anmodning om at få fingeraftrykkene slettet for så vidt angik den anden efterforskning. Domstolen fandt, at den opbevaring af M.K.'s fingeraftryk, der fandt sted i Frankrig, ikke var nødvendig i et demokratisk samfund, jf. EMRK artikel 8, stk. 2. Domstolen begrundede bl.a. krænkelsen med, at den franske lovgivning om opbevaring af fingeraftryk ikke gjorde det klart, om anvendelsesområdet var begrænset til straffesager, at lovgivningen ikke sondrede i forhold til grovheden af overtrædelserne, og at den fandt anvendelse både på personer, der var dømt, og personer der – som klageren – ikke var fundet skyldige, hvorved der forelå en risiko for stigmatisering.

Domstolen lagde endvidere vægt på, at den maksimale grænse på 25 års opbevaring af fingeraftryk i praksis var at sidestille med opbevaring på ubestemt tid.

I sagen *Bernh Larsen Holding and Others mod Norge*, dom af 14. marts 2013 (24117/08), der omhandlede de norske skattemyndigheders krav om at modtage en kopi af al data fra en fælles server, der blev anvendt til at opbevare data fra tre virksomheder, fandt Menneskerettighedsdomstolen, at der var tale om et indgreb i retten til respekt for "hjem" og "korrespondance" i EMRK artikel 8. Domstolen fandt imidlertid, at indgrebet var hjemlet i en tilstrækkelig præcis og forudsigelig national lovgivning, at indgrebet varetog det anerkendelsesværdige formål at sikre landets økonomi, og at den procedure, der gav myndighederne adgang til den nævnte data, var ledsaget af en række sikkerhedsforanstaltninger, som sikrede imod misbrug. På den baggrund fandt Domstolen, at der ikke forelå en krænkelse af EMRK artikel 8.

4. EU-domstolen og Menneskerettighedsdomstolen foretager i de nævnte sager, hvor der foreligger et indgreb i privatlivets fred i forbindelse med myndighedernes indsamling og behandling af persondata, en vurdering af, om indgrebet er hjemlet ved lov, om det varetager et anerkendelsesværdigt formål, og om det er nødvendigt i et demokratisk samfund (dvs. opfylder proportionalitetskravet). Ved denne vurdering har indgrebets karakter – herunder dets intensitet og varighed samt tilstedeværelsen af tilstrækkelige retssikkerhedsgarantier f.eks. i form af regler om begrænset adgang, underretning og sletning, der skal sikre imod misbrug og vilkårlige indgreb – afgørende betydning.

For så vidt angår Udbetaling Danmarks indsamling og behandling af personoplysninger, bemærkes det, at Udbetaling Danmark skal overholde de gældende danske regler om databeskyttelse, herunder persondataloven der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger."

Jeg kan henholde mig til udtalelsen fra Justitsministeriet. Jeg kan supplerende oplyse, at det i forbindelse med udarbejdelse af lov om Udbetaling Danmark blev vurderet, at reglerne i lov om Udbetaling Danmark alle er i overensstemmelse med persondatadirektivet. Det betyder blandt andet også, at betingelserne – om at bestemmelserne er nødvendige og proportionale i henhold til persondatadirektivet - anses for at være opfyldt. Det er forudsat i lovforarbejderne til lov om Udbetaling Danmark, at Udbetaling Danmark ved hver enkelt databehandling og udveksling af data med andre myndigheder skal overholde de grundlæggende betingelser for behandling af personoplysninger i persondatalovens kapitel 4 om saglighed og proportionalitet samt de øvrige bestemmelser om behandling af personoplysninger.

Det betyder blandt andet, at persondatalovens § 5, stk. 5, skal overholdes. Efter persondatalovens § 5, stk. 5, må indsamlede oplysninger ikke opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tids-

rum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles.

Herudover skal Udbetaling Danmark overholde de til enhver tid gældende regler om datasikkerhed. Behandlingen af personoplysninger i Udbetaling Danmark skal således tilrettelægges i overensstemmelse med persondatalovens § 41, stk. 3, og sikkerhedsbekendtgørelsen (Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000, som ændret ved bekendtgørelse nr. 201 af 22. marts 2001, om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning).

Udbetaling Danmark skal ligeledes overholde persondatalovens kapitel 8-10, der indeholder bestemmelser om registrerede rettigheder over for de dataansvarlige myndigheder, som behandler oplysninger om vedkommende. Det drejer sig blandt andet om reglerne om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede, den registreredes ret til indsigt i oplysninger der databehandles om vedkommende mv.

Manu Sareen

/ Bent Nielsen